

Locuinti'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

e in

Strada Tragatorului (L5. v&uot;utoxa), Nr 5.

Scrisorile nefrancate nu se vor primi decutu numai de la corespunzintii regulari ai „Federatiunii.“
Articlii tramisi si nepublicati se voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va est Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Preliulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 8 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 „ „
Pre anulu intregru . . . 12 „ „

Pentru Roman'i'a:

prea. intregru 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru Insetiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taos'a timbrale pentru fiesoc-care publicatiune separatu. In loculu deschisu 20 cr. de linia.
Unu esemplarin costa 10 cr.

Invitare de prenumeratiune

la Diurnulu politicu

„FEDERATIUNEA“

pre Cursulu Anului MDCCCLXXI.

Condiitiunile remanu cellea vec'ie. Diurnulu va urmá, cá mainainte, a est de trei ori in septemana: Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a, totu-de-un'a demineti'a. Preliulu e cunoscutu:

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.

„ 6 „ „ . . . 6 „ „ „

„ annulu intregru . . . 12 „ „ „

Pentru Roman'i'a si tierrele straine:

Pre trei lune . . . 8 lei n. = 8 franci.

„ 6 „ „ . . . 16 „ „ = 16 „ „

„ annulu intregru . . . 30 „ „ = 30 „ „

Invetatoriloru satesci — addeverindu lips'a mediuloceloru — se va dá, si pre viitoriu, cu preliulu scadiutu, adeca pre 3 lune 2 fl. v. a., pre 6 lune 4 fl. v. a., pre annulu intregru 8 fl. v. a. Gratificatiunile se facu numai celoru lipsiti de tote mediuloccele materiale, precum s'a urmatu si pana acum d'in partea nostra.

Tramiterea baniloru de prenumeratiune prin avise postale este cu multu mai indemana si cu mai puicine spese decutu prin epistole; deci colede de subscriptiune tiparite, — cari le intrebuintasemu pana acum, mai alesu pentru collectanti, — au devenitu, intru adeveru, de prisosu. Prin urmare, ni luamu libertatea de a rogá pre OO. nostri cetitori, ca se binevoiesca a se prenumera prin avisele postale, unde se pote, éra unde acésta indemanare lipseaca, a tramite banii in epistole francate. — Collectantiloru, cari voru binevoi a se insarcina cu adunarea prenumerantiloru, se dá, ca si in trecutu, de la siepte esemplarie, unulu gratificatiune, séu preliulu respund. Numele, post'a ultima, locuinti'a, etc. a se scrie legibilu. — Reclamatiunile a se face in epistole deschise (nesigillate) si ne francate. Acést'a o repetim intru adinsu, cá-ce totu se mai intempla, de unii d'intre OO. cetitorii nostri reclama in epistole sigillate, facundu spese netrebuintiose.

Pest'a, 19/7. ian. 1871.

In diu'a candu ne botezamu, se ne fia permisu a ne transportá la fratii nostri francesi.

Ce diu'a nascerei, ce diua de anulu nouu, ce diua de botezu au avutu ei?

Se vorbim d'in inima. Cã-ci mintea, ratiunea, filosof'i'a — tote potu fi bune, dar' tote potu fi nedrepte. Singura inim'a e totu-de-un'a drepta; singura ea da puterea. Inim'a si dreptatea e: putere.

Francesii d'icu: Cãtu de triste au fostu aceste serbatori pentru noi. O spunemu intre noi, fára ca se vacilamu cátu-si de putfnu de a le supportá, pentru-ca suntemu decisi la tote. Ne-a dorutu, d'icu ei, ca in dimineti'a anului nou, n'amu potutu se vedemu pre fii nostri; nu i-amu veditu, cum innocentii si-radica mânile, la darulu ce le-adeuce anulu nou; nu i-amu potutu stringe la bratie, nu li-amu potutu stringe manutiile aceloru, pre cari i iubim; nu i-amu potutu imbraciosiá, nu li-amu potutu spune nimicu. Anulu trecutu a avutu placerele, a avutu superarile sale — lumina, umbra — nu face nimicu; tote aceste le-amu petrecutu impreuna; anulu nou anca nu pote se aduca cu sine durere, ce nu o amu poté supportá. Dar' anulu nou! in familia. . . noi nu l-am petrecutu, O! sunt dureri, cari, tota filosof'i'a nu le pote indulci. Poti se le uiti de alta-data — dar' la diu'a anului nou, ori ce amu face, remanemu tristi, tacuti si durerosi. Unde sunt ei? Ce facu ei? Éca cugetulu primu, ce ne impresora inim'a. Cugetele parintiloru sunt la fii; i vedu inainte cu fetiele loru rumene, pre mosiu si mama-buna cum i imbraca, cum. . .

Ah! voi miserabili prussaci, voi serântoci si briganti totodata, voi lotri, vandali, banditi, voi ni-ati luatutote; ni-ati cutrupitu; ni-ati ucisu,

ni-ati laceratu, ni-ati bombardatu: si noi suntemu in dreptu a ve urf cu ur'a regelui vostru. Prè bine; se pote ca ve vomu poté iertá rapacitatiile, uciderele, devastarile, jafurile, ce ati facutu nóe si cetatiloru nostre. Francesulu e indulgentu, e bunu; atãtu e de bunu in cátu ar' poté cu timpu se ve ierte, sè-si uite resbunarea. Dar' diu'a de anulu nou nu o pote uita, cá-ci o a petrecutu afara-de familia sa. Acést'a d' de anulu nou a anului 1871 este inaugurarea evului de sangerosa vindicta. Comedianti apostoli, filosofi ai pacei eterne, veti vedé ce valere au frasele visurilor vostre de umanitate! In vanu ati visatu, ca lumea trece in evulu progresului si alu pacei eterne. Anulu 1870 ne-a desceptatu la unu curiosu si minunatu progresu. N'ati calculatu nici-odata ca mai esistu astu felu de h u n i. Amu trecutu indereptu in seculu XIII. si XIV. Anulu nou de acum, éca cu ce cuvinte va fi intiparitu in inimile copiloru nostri: A fostu acestu-a unu anu nou, candu n'am potutu sarutá pre parintii nostri, pentru cá prussaci i ucideau. E i v o r u f i r e s b u n a t i. Se speramu, ca diu'a resbunarei a sositu. Si daca noi nu ne vomu poté resbuna, lasamu suferintiile nostre urmatoriloru nostri, si ei voru scl sè-si resbune pênê intr'a sieptele sange.

Ast-feliu vorbiau francesii la diu'a nascerei si la diu'a anului nou.

Si la botezu? O! la botezu, ei se botéza in sange.

Si noi? noi la diu'a nascerei, cá si la anulu nou — amu avutu asemene d'ile triste nu numai pentru francesi, dar' si pentru noi. . . .

Si la botezu? ne-am botezatu in suferintiile nostre, pote mai amare decatu ale francesiloru, pentru cá. . . .

D'in Transilvani'a.

In Ianuariu. „Judecandu dupa forte pucinele sciri, atãtu politice, cátu si strinsu nationali romanesci si sociali, cáte se publica ca de unu anu incoce d'in nefericit'a Transilvania in foiele nostre si in altele, ti-vine' la primulu aspectu alu lucruriloru ca sè credi un'a d'in duce, adeca: séu cá locuitorii acelei tierre si anume maioritata ei, romanii, ar' fi indestuliti cu starea loru, séu cá ei ar' fi caditu in una apatia, incãtu sè nu mai sentia nimicu pre lume. Inse nu este asié, ci cu totulu d'in contr'a; nece un'a d'in susu-amentitele alternative nu se pote aplicá la starea de asta-di a marelui-principatu alu Transilvaniei, si noi credemu, cá suntemu prea bine informati candu sustienemu acést'a thesa. Ca sè tacemu, cá cu exceptiune numai de una parte a aristocratiei, chiaru poporulu ungaro-secuiescu nu-si mai pote ascunde nemultumirea sa, si nu mai are curagiu de a fartiá bucuri'a; ca sè nu mai d'icemu nimicu nece despre sasi, cari numai atunci s'ar' sentí fericitu, candu Transilvani'a s'ar' renumerá intre tierrele coronei imperiale prussiane, dar' apoi la romanii transilvani in tempurile aceste-a se pote aplicá cu totu dreptulu sententi'a unui a d'in cei mai geniali scriitori europeni: *Dorerea suprema este muta.* Veditu ati pre acea mama veduva, care si-perdú pre uniculu séu fiu de ani 24, propt'a si consolatiunea veduvei sale? Asié este, cá ea nu pote plange, lacrimile i se cara d'intr'odata, vocea i amufi si ea cadu lungita pre mormentulu fiiului séu. Ati contemplatu si pre acei parinti, cari in una luna ingropara patru fii, unulu ca unulu; ei nu plangu, ci siedu ca immarmoriti, ca muti, éra impregiurulu loru totulu e disordine, desolatiune. Ceriulu sè li ajute, ca la unu momentu ore-care sè pota prorumpe in bocete, si lacrimile sè li curga síroie, cá ci de nu, ei inca sunt perduti. „Nu este dorere ca dorerea mea!“ Acést'a cuvinte sacre sunt adeveratulu simbolu alu tierrei si alu natiunei nostre. A fi ferecatu in lantiuri inca nu este suprem'a nefericire; a nu poté vorbi, a nu poté luptá contr'a reledoru, acestu-a este complimentulu nefericirei.“

Cuvintele de susu le cetim in una epistolá remana sin guri.

d'in 3. ianuariu n. Atãtu ace'a, cátu si inca altele trei d'in 5., 8. si 9. ian., enumera mai multe fapte, prin cari se constata, pote acum a mli'a ora, cauzele supremei nefericiri a poporulu romanescu, mai anume in Camp'i'a Transilvaniei (comitatele Turd'a, Clusiu, Doboc'a), in Muntii apuseni, in comitatulu Hunedorei, apoi in scaunulu Muresiului si in Sarmead'intre Ternava si Oltu, in Alb'a-de-susu si in Trei-scaune. Voiți essemple d'in oricare ramu alu vietiei publice? vi se potu aduce cu sutele.

Sè atingemu ce-va d. e. despre administrarea justitiei. Veditu-ati in tom'u trecuta, cá chiaru in diu'a unguresca si in foiele magiare oficiale s'a recunoscutu, cá justiti'a cea mai miserabile este in Transilvani'a. Sciti cá la 1. ian. 1869. restantiele la tabl'a regesca d'in Tergulu-Muresiului (instit. II.) erau preste 15 mli. Ei bine, éca inse cá, de-si ministrulu justitiei immulfi personalulu acestei instantie II. in modu considerabilu, restantiele d'in 1870. éra-si trecu preste 15 mli. Despre sasi se credea, cá ei sunt mai muncitori, cereti inse conspectele, atãtu in ramur'a civile, cátu si in cea criminala, si veti afá adeverate scandele de restantie. Pana si famosulu Brasiovu striga in gur'a mare, in siedintie publice si incercuri private in contr'a leni amploiatiloru, d'intre cari anume patru senatori au meritatu de multu ca sè fia delaturati cu totulu, asemenea si vre-o cincii séu siese asié numiti secretari. Miseri'a justitiei d'in Secuime nu-si are parechia nice la turci. Ale Fagarasiului le-ati veduti publicate. Cele lalte se potu vedé in una seria de articli publicati in „Osten“ d'in 1870.

Pentru administratiunea politica vi vorbescu drumurile remase bune de la absolutisti, acum inse parasite cu totulu si desfundate, pana si deligenele postei sfarmate, cai crepati si trasi alaturea drumului. In Fagarasiu, si in mai multe orasie, mai alesu unguresci, omenii si vitele in pericolu de a se innecá pre strate. Curatu ca si in Turci'a.

Prin continuarea facerei caliloru ferate multime de comune, mai alesu rurali, asuprite si unele aduse aproape la sapa de lemn. Nu erau de ajunsu miile de processe urbariali, cari de 16 ani ruineza sute de comune si mli de familie, ci trebeuá sè se mai adauga si acést'a calamitate noua. Si credeti cum-va DVostra, cá se afla cine-va, care sè iée in aperare pre pamenteni, pre locuitorii patriei, cari porta jugulu celu aspru si platescu impositiele nenumerate in bani si impositulu in sange scumpu, in contr'a companieloru straine, in contr'a intendentiloru si inginieriloru inganfati si rapaci?

Este prea-adeveratu, cá poporulu tieranu este inca simplu, necultivatu, ignorantu, cum si cá un'a d'in consecintiele ignorantiei sale e frie'a. De aici ar' urmá, cá dara sè se ingrigésca mai bine pentru cultivarea poporulu, adeca pentru scole. Dara conscriptiunea d'in 31. decemvre 1869 ne invetiá sè cunoscemu adeverat'a stare a scoleloru, incãtu pana si optimistulu „PestiNapló“ se infiorá la vederea aceloru cifre rusinatorie. Cu tote aceste-a, ministrulu instructiunei publice, br. Eötvös, sustiené mai de una-di in faci'a dietei, cá si in Transilvani'a aru cercetá scola 40% d'in numerulu totalu alu tinerimei obligate. Ce illusiune! Cine a potutu insielá pre ministru cu atãta cinismu? 40%! Unde? In scolele romanesci de siguru cá nice 25%. Dara ministrulu si inspectorii sèi stau cu totu-a-dinsulu pentru infintiarea de scole comunali, fára respectu la confessiuni si nationalitãti, in sensulu famosulu articlu XXXVIII. d'in 1868. Apoi nu vede elu, cá insii sasii si unguri protesta mereu in contr'a scoleloru comune, si cá anume sasii se aperi d'in nouu si d'in respoteri in contr'a ori-carei comuniuni cu „Valachii“. *) Incãtu pentru aristocrat'i'a magiara, tran-

*) Vedi „Pester Lloyd“ et „Kronst. Ztg.“ Sächsische Briefe an einen ungarischen Staatsmann. In acele-a sasii protesta cu mare focu in contr'a incorporarei comuneloru romanesci cu „Sachsenland“, si pretindu ca ei sè fia si sè

silvana, apoi sciti bine, că acea în conversațiile și conferințele sale private au decisu de multu, că decătu comuniune cu olachii, decătu la una mesa cu sclavii lor, mai gata sunt a se resigna pentru cela-laltu reu, adeca pentru germanizare. De altmintrea acăst'a asié a fostu d'in vechime, și în adeveru că magiarii succesive se și germanizează mereu. Să li fia de bine. Era poporul magiaru? Acestu-a încă este sierbulu boierilor în adevăratulu sensu alu cuventulu. Multi sunt, cari cunosc reulu, li lipsese inse curagiu lu, ca să-lu infrunte. D'in mai multe, unu esemplu: În comună rurale *Podéiu* (Hidvég), în comit. *Albei-de-susu*, inspectorulu de scole, anume Réthy, reuși în an. 1869 a înduplecă pre conlocuitorii magiari și romani resariteni, ca să-si faca scola comună, ceea ce se și întâmplă. În noptea de Crăciunu d'in estu-tempu, căți-va strengari secui sfarmăra tote ferestrele classelor (chilielor) romanesce, apoi, sarindu pre ferestra înlăntu, se scârnavira pre pavimentu, pentru-ca asié să arete și prin acăst'a, cătu este de mare ur'a și urg'ia lor a supr'a scoleloru romanesce și a supr'a totu ce este românesc. La unu romanu fruntasu de acolo încă i sparsera ferestrele, rupendu și crucile lor.

În epistolă d'in 9. ian. ni se d'ice: „Te încredințez, că nu numai romanii uniți, ci și cei neuniți, cari nu sunt bigoti, cuprinsi de amara dorere sufletească, în denumirea de la Lugosiu și în obstinat'a denegare a sinodelor, s'eu a unui congresu gr. cat., vedu una insulta și chiar infamia aruncată a supr'a unei poporațiuni romanesce de unu milionu și mai bine de suflete, insulta și disprețu, cari în d'ilele nostre se face numai acestei confesiuni. Dacă întrebă pre magiarii fruntasi, omeni moderati, că pentru-ce tote aceste a? ei ti-respondu, dandu d'in umeri: Vedem și noi reulu, și amu ajunsu ca să nu mai pricepem politică guvernulu nostru.“

Éca în scurtu, acăst'a e starea Transilvaniei cu începutulu anulului 1871. Ea semena, după expresiunea unu ardelenu, cu starea României, pre cându, aceea era data fanariotiloru în *arenda*. De altmintrea, dacă voiti să sciti pre adevăratii consilieri ai guvernulu d'in partea Transilvaniei, apoi poteti pune asta-di la loculu întâiu pre contii (grofi) Dominicu Teleki sen., Ioanu Bethlen sen. și pre dlu Zeik, pentru-că cei cari jocau role mari la 1867/8, asta-di nu mai au trecere. 4.

De pre campulu resbelului.

Resbelulu francesu-prusescu pare a fi ajunsu la unu punctu de convertire, la care nu s'a acceptatu nime. — Pre cându armatele ambelor părți belligerante se lupta, asié d'foudu, mai în tota diu'a cu succese schimbatorie, cari, d'in caus'a preponderanței numerice a prusiloru, reesu mai adese-ori în favorulu acestor d'in urma, pre atunci se pare, că generalulu Bourbaki i-a succésu un'a d'in cele mai clasice operatiuni, cari sunt investite cu una gloria nemeritoria în istoria resbelor.

Întru adeveru, acăsta manevra a generalulu Bourbaki, prin care, după cum ni comunică una depesă mai nouă, a dusu o până acolo, încatu armatele francesse se porte resbelulu pre teritoriulu inamiculu și se esecute una erumpere în Germania, e demna de espedițiunea unu Xenophon. Acăsta impregiurare e unu evenimentu, care pote avé urmări neprevădute și importante, și care totodata va poté fi aptu a nimici tote planurile și calculii nemtilor.

În momentulu presente nu mai încapă neci una indoieală, că generalulu Bourbaki lupta cu succésu contr'a lui Werder, pre care l'a taiatu de cătra lini'a lui de retragere. În 15. ian., armat'a generalulu Bourbaki se luptă tota diu'a. S'era, francesii ocupă Montbeliard-ulu; inse aceste loviri și ciocniri sunt numai precursorii unei lupte mari și decizitorie, pre carea voiă generalulu Bourbaki se o suscepă în diu'a urmatoria, și despre carea nu ni-a venitu neci una scire detaiată. În butulu tuturoru masselor potințe ale inamiculu, bravulu generalu francesu speră, că si-va continuă mersulu și va ajunge la Balin.

De-si, precum d'iseram mai susu, nu sunt încă cunoscute detaliurile despre reesirea acestei lupte, ea totu-si pare a se fi întâmplatu degiă, că-ci, după cum ni comunică unu telegramu de la 17. ian., truppele francesse au și trecut, la Altkirch, preste confiniele nemtiesci. Dreptu consecința a acestor evenimente ni servește important'a scire d'in Berolinu, datată d'in 17. ian., după carea prusii trebuira să se retraga de la Belfort.

De pre teatrulu vesticu alu resbelulu avem d'a înregistră, că la Chasille, ce jace langa fluviulu

Vegre, în departare vestică de 1½ mila de la Le Mans, în 14. i. c. a avutu locu una luptă între arrièregard'a generalulu Chancy și între avangardele principelui Fridericu Carolu, comandate de generalulu Schmidt. — După raporturile prusesce, francesii aru fi fostu nimiciți cu acăsta ocaziune. D'in contr'a, generalulu Chancy comunică, că în 15. ian., adeca în diu'a urmatoria, se acceptă la unu atacu nouu, și că au făcutu despusetiunile necezarie pentru întâmpinarea lui. Acestu a este celu mai ecclatantu documentu, că francesii și esecuta retragerea lor în ordine bună, de ora-ce celu ce fugu ună data, cu greu se mai pote opune inamiculu s'eu.

Importanti'a, ce s'a atribuitu retragerii armatei francesse de vestu, începe acum'a a-si perde d'in efectulu s'eu daunosu pentru armele francesse, de-ora ce generalulu Lecointre luă d'in Nevers ofensiv'a cu succésu gloriosu respinse corpulu de observare alu nemtilor de la fluviulu Loire, și amenința spatele armatei asediatorie de la Parisu și lini'a de împreunare a principelui Fridericu Carolu. După-ce armat'a asediatorie de la Parisu nu pote tramite neci una putere armată contr'a acestuiu corp de armată alu francesiloru, era generalulu nemtiescu Rantzau e prè slabu a-i reziste, e forte probabilu, că prim'a urmare a acestei loviri ofensive a francesiloru va fi retragerea armatei principelui Fridericu Carolu, și că preste putieniu generalulu Chancy va veni era în pusețiunea de a-si reîncepe operatiunile ofensive.

Scirile mai recente, venite de pre teatrulu vesticu alu resbelulu, comunică, că ataculu acceptatu în 15. ian., a urmatu și că prusii întâmpinara pre totindene una resistința puternică d'in partea francesiloru. Și a numitu, corpulu alu 21. de armată rezistă cu violința, si-a sustienutu pusețiunile, și a făcutu mai multi prizonieri; era centrulu s'a retrasu.

Cele-lalte raporturi, venite de pre campulu resbelulu, comunică, că francesii au demascatu batterle noue în partea sudică a Parisulu, cari dau multu de lucru armatei asediatorie a nemtilor. Guvernulu francesu a publicatu unu protestu contr'a bombardării Parisulu, pre care l'a afisiatu în tote ce țile și satele Franciei.

În unu telegramu oficialu d'in Bordeaux, datatu d'in 16. ian., cetimu urmatoriile date despre evenimentele, ce se petrecu în ostulu Franciei: Generalulu Bourbaki comunică cu datulu 15. ian.: Ne-amu luptatu tota diu'a. S'era ocuparamu Montbeliard-ulu, afara de castelu; mane vomu reîncepe lupt'a; cu tote că ni stă înainte una putere considerabilă a inamiculu, mai alesu artileria, speru că voi ajunge la Balin, pentru a strabate mai de parte. — Diariulu „Tagespresse“ publică unu telegramu d'in Lyon, după care operatiunile generalulu Bourbaki au reesitu pre deplinu, de-ora-ce generalulu Werder e taiatu de cătra lini'a sa de retragere. — În Altkirch s'au ivitu truppe francesse.

D'in comunicarea generalulu Bourbaki se vede de una parte, că lupt'a d'in 15. ian., întâmplata langa Lisaine, între Chagey și Montbeliard, a fostu foarte sangerosă, era de alta parte, că raportulu generalulu Werder, prin care afirmă, că pusețiunile lui n'au fostu frante în neci una parte, este cu totul nefundatu. — În 16. ian., generalulu Bourbaki a începutu de nouu lupt'a. Nu încapă indoieala, că până în momentulu presente amu poté avé vre-una scire d'in partea generalulu Werder despre acăsta luptă. Tacerea lui inse denuncia una perdere nouă a nemtilor, ca-si în 13. ian., că-ci de altmintrele generalulu nemtiescu nu ar fi întârdiatu a telegrafă în tote părțile și anghiu-rile lumii despre învingerea nemtilor s'ei.

Camer'a reprezentatorilor Ungariei.

Siedinti'a de la 16. ian., 1871.

Presedintele Paulu Somssich deschide siedinti'a de asta-di a camerei deputatorilor la 10 ore a. m. — D'in partea guvernulu au fostu de facia ministrii: c. Iuliu Andrassy, Col. Bedekovics, Iosifu Szlavy, Carolu Kerkapoly și c. Georgiu Festetics.

Dupa verificarea procesulu verbalu alu siedintiei precedente, presedintele anunța mai multe petitiuni, cari se transmitu comisiunii petitiunarie. — Comisiunea economica presintă bugetulu camerei pentru lun'a lui ianuaru. — Se va tipari, distribui și pune la ordinea d'ilei.

Ern. Simonyi spune, că preste putiene d'ile se voru începe desbaterile bugetulu, și deputatorilor nu li s'au distribuit încă sumariulu bugetulu; dreptu-ace'a propune, ca camera să invite pre ministrulu financiaru a presintă și sumariulu; și pentru ca deputatii să aiba tempu a compară sumariulu cu celelalte acte ale bugetulu, desbaterea generală a supr'a bugetulu să se defiga pre luni-a venitoră. (23. ian.)

Colom. Széll relatează, că ministrulu financiaru a presintatu comisiunii financiare sumariulu, și deputatii voru primă ca acelu la raportulu generalu alu bugetulu.

Presedintele comunică, că, conformu conclusulu camerei, după votarea contingentulu de recrute, se va pune în desbaterea camerei raportulu comisiunii financiare despre socotelele finale d'in anul 1869, și după ace'a bugetulu.

Colom. Ghyczy face urmatori'a propunere: După-ce raporturile comisiunii financiare despre bugetele speciale nu sunt încă tiparite și distribuite, și fiindu-că aceste trebuiesc studiate înainte de ce s'ar' pune în desbaterea camerei, propune ca, după votarea contingentulu de recrute și înainte de începerea desbaterilor a supr'a bugetulu, să se lase celu putieniu una d'libera. — Se primesce.

Se pune în desbaterea camerei proiectulu de lege relativu la votarea contingentulu de recrute pentru anul 1871. — După una desbatere scurtă, camera acceptă cu 206 voturi proiectulu d'in cestiune de basă pentru desbaterea speciale.

Se cetește titulu proiectulu. Majoritatea comisiunii centrale propune ca titulu să se modifice în modulu urmatoriu: „Proiectu de lege despre votarea contingentulu de recrute și rezervisti, ce are a se scote în anul 1871 pentru armat'a ungurescă și marin'a de resbelu.“ Era minoritatea comisiiei d'in cestiune, constatatoria d'in reprezentantii secțiunii III., IV., VI. și VII., presintă unu votu separat, conformu carni-a titulu proiectulu să se admită fără modificare, asié precum a fostu redactatu de guvern.

De aci se escă una discuțiune viua, la carea participă Colom. Tisza pentru propunerea majorității comisiunii centrale, și secretariulu de statu Vilhelmu Tóth pentru votulu separat alu minorității comisiunii d'in cestiune.

Siedinti'a se încheia la 2¼ ore d. m.

Siedinti'a de la 17. ian.

Presedinte: Paulu Somssich. D'in partea guvernulu au fostu de facia ministrii: c. Iul. Andrassy, Stef. Gorove, Car. Kerkapoly, Ios. Szlavy, c. G. Festetics și Colom. Bedekovics.

Dupa cetirea și verificarea procesulu verbalu alu siedintiei de ieri, presedintele pune pre biurulu camerei mai multe petitiuni, cari se transmitu comisiunii petitiunarie.

La ordinea d'ilei urmează continuarea desbaterii speciale a supr'a proiectulu de lege despre contingentulu de recrute pentru an. 1871, și în specia a supr'a titulu proiectulu. — Ed. Horn, Toma Vécsey, b. Lud. Simonyi, Em. Ivánka, Ioan Dóry, G. Várady, Col. Ghyczy și Col. Tisza pledează în favorulu modificării titulu, era c. Iul. Andrassy, Ioan Várady și Fr. Deák spriginescu votulu separat alu minorității comisiunii centrale, prin urmare, se declara contr'a modificării titulu proiectulu d'in discuțiune.

Ne mai fiindu înscrisu neci unu vorbitoriu, presedintele declara discuțiunea de terminată, și întreba camera, dacă voiesce să asculte asta-di s'eu mane vorbirile finali ale raportorilor respectivi. — Majoritatea decide, ca raportorii să vorbească încă în siedinti'a de asta-di.

Raportorulu majorității comisiunii centrale, Iuliu Györfy, luandu cuventulu finalu, și combatendu, prin una vorbire mai lungă, argumentele ministrulu Andrassy și ale lui Fr. Deák, aduse pentru sustinerea proiectulu de lege alu guvernulu, recomanda camerei primirea modificării, propusă de majoritatea comisiunii centrale.

Raportorulu minorității renunța la cuventu.

Siedinti'a se încheia la 2¼ ore d. m.

Romani

și

Constitutiunile Transilvaniei.

(Urmare.)*

Cu tote aceste romani nu desperasera; și ei departe de a se îndoi în bunavoința imperatulu Leopoldu I., cu atât mai vertosu ca elu se numi „imperatulu romanilor“; d'in contr'a ei credeau tare, ca intențiunea acestui imperatulu la confirmarea punctelor d'in diplom'a dela 4. dec. 1691. n'a potutu fi nici-decumu aceea de a scurtă drepturile nici-unei națiuni, și cu atât mai puțin drepturile celei mai vechie și celei mai numeroase națiuni, ale națiunii române în Transilvania. La acăsta credință și firma presuposițiune ne îndreptătescu cuvintele a însu-si imperatulu unde în conclusiunea diplomei dice: „Visis et examinatis praedictis articulis et punctis, pensantes eos honori, quieti et commo Statuum, Ordinum et incolarum omnium conducere, eosdem in omnibus suis partibus et capitulis aprobamus.“

Dar' cu tote aceste de alta parte, romani în fapta au remas, cumu amu dice, afara de barierele constituției; și în drepturile lor au fostu prè simțitu scurtati ceea ce într'adeveru Staturiloru nu le servește spre onore, era incoliloru, a caroru cea mai mare parte sunt romani, nu

* Vedeți nr. 1 și 2 ai „Federat.“

contribuie spre odihna si folosu; si asié diplom'a, care in acea supozitiune s'a intaritu cá se servesca totu roru n coliloru spre odihna si folosu, nu scim daca ar' poté avé potere si validitate specificu pentru romani.

Se mai insemnamu aci, ca in tota diplom'a lui Leopoldu nu obvine niciáurea expresiunea de „quator receptae religiones“, ci se dice numai in generalu „receptae religiones.“ Acumu, intre „receptae“ pre cátu acést'a insemnéza dreptulu de civitate donatu, ar' fi trebuitu sè se intiebbga si „religiunea romana-orientale“ de care se tieneau romanii.

Acést'a inse in fapta nu s'a urmatu asié. Cá-ci de si religiunea romana n'a fostu prin lege formale proscrisa, prin urmare, cá cea mai vechia si la inceputu singura in tíera, nici n'a fostu lipsa de a se declará prin lege de recepta, totu-si ea nici dupá diploma nu s'a bucuratu de dreptulu exercitiului liberu, cá religiunile evangelice care la a. 1558., si cea reformata séu calvina care la a. 1564., si cea unitaria care la a. 1571., si cea catolica, care sub principele catolicu Báthori la an. 1572. tete cá noue in tíera, prin conculse dietali s'a declarat de recepte in tíera. Si de aci, si astfelu anca in seculu XVI. s'au nascutu sistem'a de „quator receptae religiones“ in Transilvania.

Aceste „quator receptae religiones“ erau cele numite aci, intre cari, precum se vede, religiunea romanilor nu se numerá, si dara, ungurii sub „receptae religiones“ d'in diploma au inceputa a numerá numai pre aceste patru; religiunea romanilor prin urmare si dupa iesirea diplomei se numerá de facto intre cele tolerate.

Cu atátu mai vertosu cá-ci la cátu-va timpu dupa iesirea acestei diplome, s'a aflatu unu anume Petru Alvintzi, care si-a datu tota ostenséla la curte cá expresiunea generale de „receptae religiones“ d'in diploma sè se restringa numai la cele patru: catolica, reformata, unitaria si luterana (evangelica); si i-a succésu a esoperá unu decretu preinaltu de curte indreptatu cátra elu ensu-si, care se si numésce „resolutiune alvintiana“, si in care se numescu acele patru religii recepte. Inimicii romanilor, si erau si sunt multi nimicii lor, a consideratu acestu decretu de o don'a diploma, si nici ca dupa aceea vre-unu individuu romanu de religiunea orientala a mai potutu vre-odata ajunge la vre-o deregatoria de statuu.

Astfelu romanii, o repetim ca, si dupa diploma, séu d'in prav'a intentiune a nobililor unguri, séu prin infernal'a inventiune a redactorului diplomei, a fostu proscrisi atátu de la exercitiulu liberu alu drepturilor civili si politice, cátu si de la liberulu exercitiu alu religiunei lor.

Atátu diplom'a de la 4. dec. 1869. cátu si decretulu cátra Petru Alvintzi, ambe in prejudiciulu romanilor se dedusera pre timpulu candu imperatul Leopoldu I. era numai protectorele Transilvaniei; cá-ci elu a devenitu domnu Transilvaniei numai la an. 1869, dupa memorabil'a bataia de la 26. ianuaru, prin pacea incheiata la Carlovitiu. Acésta singura impregiurare dara, poté se dee imperatului dreptulu de a face in acele documente modificatiunile reclamate de binele tíerei, si a pune capetu asupra lor la cari era espusa cea mai numerosa natiune in Transilvania.

Imperatul a si incercatu si respective inceputu a face astu-feliu de modificatiuni.

Cum ?

Romanii conscii drepturilor lor la cari n'au abdsu nici-odata, dar' paresti de o parte mare a nobilimei lor care trecuse la alta lege si prin urmare la alta limba, s'a vedutu cu puciu'a nobilime ce remasese credintiosa si limbéi si legéi romane, s'a vedutu dcemu redusii la poterile lor proprie de a-si eluptá si revindicá vechile lor drepturi atátu politice cátu si besericesci. Si asié precum in trecutu, de asemene si acum n'a incetatu a-si reclamá starea publico-politica si religiosa in tíera.

De unde se incépa inse ?

Romanii vedendu, ba amaru simtiendu persecutiunile besericesci cele mai terribili ce le comiteau mai alesu calvinii a supr'a lor, au venitu la ide'a de a se uni cu beserica Romei, si carei fii se bucurau de tote drepturile in tíera, crediendu ast-feliu ca nu numai voru scapá de infernalele persecutiuni religioase, dar' ca voru poté reintrá atátu in liberulu exercitiu alu religiunei lor cátu si in usulu drepturilor politice si civili, la cari, cum amu dtsu, n'au renunciatiu nici-odata.

Si protímea romana, sinodulu celu mare de sub metropolitulu romanu Atanasu, tienutu la 4. sept. 1700. in Alb'a-Iuli'a, a primitu unicea cu beserica catolica.

Fia insemnatu aci, ca acésta uniune s'a facutu numai in cele patru puncte; éra ritulu, canonele, si datinele besericesci orientali, constitutiunea reprezentativa se remana neatacata si in tota valoarea ei; clerulu romanu se aiba si se se bucare de tote acele drepturi, privilegii, scutiri si libertáti, cari le au romano-catolicii; si preste totu, romanii se nu se mai considere de suferiti, ci de fii recepti ai tíerei, si se se inainteze la toté deregutoriele publice.

In urm'a acestei reclamatiuni solemne a romanilor, imperatul Leopoldu a repusu pre romani in usulu drepturilor lor de cetatiani, si la 19. martiu 1701. a emisu o diploma solemna, in care se dice: „pio peculiari nostro caesareo-regio, quo erga nationem valachicam ducimur affectu... decrevimus quin imo clementer annuimus, ut quicumque etiam seculares et plebeae conditionis homines ecclesiae romano-catholicae semet univerint, imediate

statui catholico adnumerentur, unaque inter Status reputentur, capacesque universorum Beneficiorum reddantur.

Imperatul demanda apoi cá: „praesens caesario-regium diploma mandatumque nostrum“ sè se publice in tota tíera, in tote comitatele si in tote scaunele secuiesci si sasesci. Nu mai pucinu impune totororu credintiosiloru, staturiloru si orduriloru, guberniului, si mai alesu locotenentiloru generali si totoruru oficialiloru belici, cá se observe intru tote acésta diploma.

Observatu-s'a? Ba. Pentru-ca de si a urmatu mai multe mandate pre inalte, cari intetiau practicarea acelei diplome, ele totu-si au remasu fara efectu. Pentru-ce? pentru-ca se disputá validitatea diplomei chiar'.

Daca inse $\frac{1}{4}$ parte a locuitorilor d'in Transilvania, ungurii si sasii, a cutediatu a disputá validitatea acestei diplome, care nu atacá intru nimic drepturile lor, atunci $\frac{3}{4}$ parte a locuitorilor, romanii, cu mai multu dreptu potu disputá validitatea diplomei dela 4. dec. 1691. si a decretului Alvintianu, cari pre candu sunt numai in favoarea a $\frac{1}{4}$ parti a locuitorilor, pre atunci pre $\frac{3}{4}$ parti a locuitorilor i esclude dela usulu drepturilor civili si besericesci, si o potu disputá cu atátu mai vertosu fiindu ca acésta diploma si decretu sunt date pre candu imperatul anca nu éra domnu ci numai protectore alu tíerei.

Adeverulu acestei obiectiuni l-a vedutu contrarii, si nu s'au disputatu mai multu; dar' nici nu s'a realizatu acea diploma data romanilor.

Dreptu aceea episcopulu romanu Inocentiu Miculu a staruitu de nou la curte pentru recunoscerarea natiunei si religiunei romane, adeca pentru restituierea drepturilor ce natiunea si religiunea romana le avea d'in vechime.

Dupa staruintele lui Inocentiu de o parte, si de alt'a, cá romanii se nu mai dispute validitatea diplomei dela 4. dec. 1691. si a decretului alvintianu, ungurii s'au incercatu a multumi natiunea romana cu art. 6. dela dieta d'in 1744., declarandu ca romanii ar' fi de asemene conditione cu ceia-l-alti locuitori ai tíerei, si ca ar' fi aumerati la un'a d'intre cele trei natiuni recepte, cari constituiescu sistem'a tíerei.

Dar' acestu articlu in fondu nu este alta decátu o non'a injuria contra natiunei romane; cá-ci romanii bine scieau si o afirmau totdeauna ca de jure, de dreptu, ei sunt de asemene conditione cu ungurii si sasii; in fapta inse era cu totul altmintere, cá-ci natiunea romana anca totu era esclusa dela usulu drepturilor civili si politice; cá-ci articulu memoratu dice espresu: „neve plebs valachorum numerum inter nationes faciat, ac vel ulli trium nationum, earumque juribus, privilegiis, immunitatibus et praerogativis praejudicio sit.“ Si apoi, cumu natiunea romana s'ar' fi potutu séu s'ar' poté adnumerá atei natiuni straine, candu ea numai sie inse-si se pote adnumerá ?

Beneficiulu acestui articlu, daca poté fi in elu atát'a beneficiu cátu e negru sub unghia, acestu beneficiu dcemu se estindea numai asupra nobilimei romane, dar' care a cumu natiunea romana. Cu unu conventu, prin acestu articlu nobilimea romana nu éra universitas Valachorum, ci ea se adnumerá unei-a d'intre cele trei natiuni recepte.

Cari inse erau aceste trei natiuni recepte — ne intrebámu éra-si aci? cá-ci nu este neci-o lege prin care s'ar' decretá receptiunea a trei natiuni. Amu vedutu in seculu 16. religiuni recepte, dar' nu aflamu lege despre trei natiuni recepte.

Documentele vechi pre cumu amu vedutu mai insusu, si chiar' intiesesulu instrumentului uniunei totdeauna fatali ne ar' aréta ca aceste trei natiuni sunt ungro-secuici, romanii si sasii.

In fapta inse, prin usu si abusu, prin inventiuni infernali, la epoc'a in care vorbim — aceste trei natiuni sunt ungurii, secuici si sasii; éra nobilimea romana sè se adnumere la un'a ori-care d'in aceste.

Ce absurditate !

Ungurii si secuici sunt un'a si aceea-si natiune, si totu-si se formeze duoe natiuni politice; romanii sunt o natiune, si totu-si se nu formeze natiune ci sè se adnumere la alt'a.

Cu astfelu de absurditati si fictiuni s'a incercatu dela inceputu inimicii natiunei romane, a o esclude dela drepturile ei naturali si neprescriptibile !

Se vedemu mai departe cumu romanii n'au, incetatu nici-odata de a-si reclamá drepturile lor natiunali, politice si religioase.

(Va urmá.)

Romani'a.

Adunarea deputatiloru.

Siedinti'a de la 12. decembrie 1870.

(Fine.)

D. Aristide Pascalu de la inceputu s'a pronunziata contra ministeriulu presiedintu cu d. Iepurénu. Va spune parerea sa ca membru liberu si independent de ori-ce inclinári si condusu numai de detori'a ce-i impune

mandatulu de deputatu. Erá in dreptu séu nu guvernulu a-si cere regularea positiunii, candu camer'a taceá si i sè dá brevetu de ingerintia? Nu éra. A remasu dar' la potere, a administratu... bine ar' fi sé nu mai avemu asié administratiune!... Una mica agitare a fostu tratata de revolutiune terribile!... Totu revolutiunarulu celu mare a fostu d. Iepurénu... si-mi pare reu, cá nu s'a vorbitu si de altu episod: Jilav'a. Una revolutiune in care s'au incarceratu pretotindeni omeni, prin tota tíera, si apoi se tramitu 20—30 omeni justitei, intre cari 4 copii. S'a amusatu lumea? Nu: au suferitu Romanii, cá-ci au fostu aretati Domnitoriulu si Europei ca surpatori ai unei stári de lucruri pre care o facusera in-si-si. E una usurpare dar' de s'ar' dá dlui Iepurénu titlu de omu de statuu. Strainii au vedutu Monitorulu, a cititu revolutiune si au crediutu totu! — Apoi si altu ce-va: cestiunea cu Port'a si tote acele diplomatice au fostu ascunse. Amu vedutu toti cum s'a datu satisfacere cerintelor poporului la Vien'a, jdaniloru. — Face omagie dlui ministru de finencie si de lucrári publice: dar' langa lemnele uscate ardu si cele verdi. Acést'a e consecinti'a solidaritáti ministeriale: e una fatalitate a dlui Iepurénu sè faca si pre colegii, cu cari a fostu la potere, sè sufera si sè-si perda reputatiunea. — Cátu despre cestiunea de facia, guvernulu víife si intréba: vreti sè mergeti cu noi ori nu? Aci sunt corecti: candu una camera are incredere in ministeriu, legile se voteza mai inte, nu li se cauta certa. Trebuie dar' sè ne pronunçiamu, daca ministeriulu are séu nu dreptate. Nu l'amu blamatu la tempu, asta-vera, si acést'a l'a incurgiatu a ne convocá asié de tardfu. Trebuie tempu pentru studiulu proiectelor de legi: dar' trebuie sè fimu franci: acestu ministeriu este séu nu expresiunea dorintelor tíerei, a camerei? Si sé nu se dica, cá adunarea e in imposibilitate a resolve cestiunea: sè gasescu destui omeni cari sè formeze unu ministeriu, representandu opiniunile majoritáti. D. Iepurénu, sub ministeriulu dlui I. Brátianu, a intrebatu pre guvernulu: mai inainte d'a incepe lucrarea, represintati majoritatea séu nu? Ve intrebú dar' si cu: cine sunteti? Aveti majoritatea adunárii? Si chiaru daca adi nu le vomu dá votu de blamu, i potemu si in urma tramite justitei, candu vomu constatá ilegalitáti.

D. I. Negura éra cu totul predispu a votá propunerea ministeriale, inse finenciele nu voru castigá mai multu d'in intervertirea ordinea d'lei. Nu intielege de ce d. primu-ministru se teme, cá adunarea n'are increderea ministeriului. A declarat si manu-tiene, cá in alegeri guvernulu si-a tienutu ingagiamentulu d'a lasá alegerile libere. — D. primu-ministru a vorbitu de una casatoria de cuviintia. — Acea casatoria nu existe intre partii'a d'in care face parte. Nu scie ca vre-unulu d'in patronii séi politici sè-lu fi cununatu in ascunsu cu guvernulu... declara dar' casatori'a ca nula si ilegale (aplause).

Intre alte multumiri, ce va face dlui primu-ministru, e si acea cá a lasatu una multime de candidati la ministeriu: ne-a scapatu de vechituri si a largitu cerculu celor ce aru poté veni la potere (aplause). Sunteti, dle primu-ministru, una cloaca politica, care a facutu unu alu douilea rondu de pui. V'asi rogá sè renunciati la propunerea ce faceti. N'ati venitu cum trebuie. Terminandu, si-permite a-si luá de asta séra d'f'u a buna de la ministrii: cu aceste cuvinte le adresa ultim'a salutare! Una ultima rogatiune adreseza Domnitoriului: sè nu mai puna poterea in mán'a aceluora, la cari poterea a lasatu pre frunte pete negre, in mán'a aceluora adulatori servili, cari se desfata in dispretiulu publicu si venéza poterea prin devotamentulu lor falsu pentru tronu si dinastia! (aplause.)

Se cere inchiderea discusiunii. D. P. Gradisténu o combate, d. Const. Blarembegu o sustiene. Punendu-se la votu, se respinge.

D. primu-ministru face ultim'a rogamiute: chiaru asta séra sè se termine cestiunea. — Camer'a decide a continuá siedinti'a si preste 5 ore.

D. N. Ionescu, dupa tote lucririle grave, care s'au dtsu, i se pare cá amu s'isf discusiunea. Nu e demnu de camera a fini cestiunea cu unu votu d'in care sè dispara ori-ce semnificare. D. primu-ministru dica, cá e celu mai constitutiunale ministru, si propune a se interverti ordinea d'lei, d'cundu: daca vreti ieu eu respunderea, de unde nu, o luati dvostra. D. primu-ministru e una buna si dibacia cloaca, care si-conduce puii.

D. primu-ministru nu vrè sè plece de la potere, dar' plecandu vrè a dá tote gresielele a supr'a camerei, vrè a fi justificatu, d'cundu: d. primu-ministru vrè sè repudie una nevésta... a promisú sè nu faca metafore, dar' cu d. primu-ministru nu pote. Trebuie sè se véda daca e analogia intre camera cu guvernulu si intre nevésta si bárbatu? — Cu glume ai socotitu, domnule primu-ministru, sè arunci a supr'a-ne mant'a responsibilitáti? Cum ne spuneti cá preste 6 d'le n'aveti bani de plata? Dar' ce felu de ministru e dlui ministru de finencie? dar' nici comercialminte nu vi-o admitu acést'a: ori-ce negutiatoriu trebuie sè scia cu 15 d'le in ce stare este. Credeamu cá ati uitatu trecutul, dar' m'amu insielatu. Care camera a datu dovéda de zelu pentru lucru? Ati numitu-o independente: ei bine, inainteza ei veniti cu metafore? Votu caracterisatu: nu potemu primí positiunea ce ne dati. Liberi in sorginte, vremu sè remanemu liberi intru tote. Nu sunteti justii!... Dar' ce ne cereti? Ca intr'o cestiune abstracta sè ne pronunçiamu in favoarea dvostra. N'ati venitu

*) Vedi Nr. 134 alu „Fed.“

in cestiune de principiu, că-ci negati principiulu. Ati venitu cu cestiune de regulamentu ca să lasati a se intielege că tiér'a ne va judecă pre noi mai reu. D. ministru de justitia a dîsu că are gura să respunda. Aplece-si inse urechi'a la gur'a tierei (aplaude). Nu sunteti primul ministru constituționalu : primul ministru alu principelui Carolu a fostu celu d'antăiu si dvostra ati gasitu calea batuta.

Ati venitu cu cestiunea acést'a ca să dîceti tierei, prefectiloru : amu pusu tiér'a in pasetiune să se ocupe cu financiele, si a rîfusalu !! . . . Nu scapati inse ; cei ce voru veni au să ne spuna ce au gasitu pre urm'a dvostre. Adunare independinte ! . . . si nimeni nu să supere, că-ci la toti ne-a recunoscutu acésta calitate . . . Noi respundemu guvernului : nici nu potemu luá in considerare propunerea dvostre ; mai delibérati in consiliulu de ministri. Ati vrutu să fiti vicleni, să ne prindeti a dá importantia acelei propuneri. Ve insielati : ve vomu respunde printr'una esire septidîcîte. D. Ionescu roga pre presiedinte a luá actu de cestiunea prealabile ce a propusu.

Dupa una dezbateré lunga si viuá, la carea participara mai multi oratori, se pune la votu inchiderea cestiunei, si se primesce.

Se citește propunerea urmatoria : „Considerandu, că adunarea a votatu degiá urgenti'a pentru tote legile financiare ; considerandu, că atátu bugetulu, câtu si cele-l-alte legi financiare sunt in studiulu comisiuniloru ; considerandu, că interpellatiunile figuréza la ordinea dîlei prin dreptulu loru de ordine regulamentaria a camerei constituționale : subscriiti punu cestiunea prealabile a supr'a propunerii ordinei de dî, ce s'a presintatu, si ceru a nu fi luata in consideratiune.“

Presiedintele esplica, că acésta propunere insemnéza votulu de blamu, si, ca mai departata, o pune la votu.

Procedendu-se la votare, rezultatulu scrutinului — votandu si ministrii (D. Iepurénu voteza pre facia contr'a ministeriului, punendu bil'a alba la urn'a alba, si bil'a negra la urn'a negra) — este, votanti : 111 deputati. Majoritate absoluta : 56 voturi. Bile albe pentru 62. Bile negre contr'a 49.

Presiedintele proclama, că adunarea a adoptatu, propunerea prealabile si radica siedinti'a.

Siedinti'a de la 14. dec. 1870.

Siedinti'a se deschide la 1 ora d. m., sub presiedinti'a dlui G. Leca. — Se citește sumariulu siedintiei precedinte si se aproba fara discusiune.

Dupa comunicári, D. Iepurénu, primu-ministru, declara că, in urm'a votului camerei, guvernulu a depus demisiunea sa si, M. Sa binevoindu a le primí demisiunea, se va avisá la formarea unui nou cabinetu.

Presiedintele invita pre deputati a trece se lucreze in sectiuni.

Siedinti'a se radica.

Siedinti'a de la 15. dec. 1870.

Siedinti'a se declara deschisa la 1¼ ora dupa media-di, sub presiedinti'a dlui Gh. Leca.

Sumariulu siedintiei de ieri se aproba. — Se citește comunicatele. — Ne fiindu nimene pre banc'a ministeriale, presiedintele opina a se trece in sectiuni. Inse dupa propunerea dlui N. Paclénu, siedinti'a se suspinde.

Siedinti'a de la 18. dec. 1870.

Siedinti'a se deschide la 1½ ora d. m., sub presiedinti'a dlui I. Agarici, vice-presiedinte.

D. secretariu, P. Angelescu, citește adres'a presiedintiei consiliului de ministri, care comunica presiedintiei camerei, să faca a se tiené siedinti'a la ora 2 dupa media-di, candu are a se comunicá mesagiulu domnescu pentru formarea noului cabinetu.

Presiedintele suspinde siedinti'a pãna la venirea noului ministeriu. — La redeschidere, d. Ionu Ghica citește de la tribuna mesagiulu domnescu, prin care se numesce ca noui ministri : D. Ionu Ghica, la interne si presiedinte. Dem. Sturza la finacie. Dem. Cariagdi la justitia. Nic. Racovitia la culte si instructiune si ad interim la externe. Col. Pencovici la resbelu. Dem. Berendei la lucrári publice.

Dupa care, d. Ionu Ghica, primu-ministru, citește program'a noului cabinetu.

Presiedintele citește apoi ordinea dîlei, intre care multime de interpellári.

D. Dem. Lupascu aréta, că interpellárele au de objectu cererea d'a se indreptá unele fapte ale ministriloru : opina dar' a se comunicá interpellárele actuale ministeriului celui nou, care va face indreptárele cuvenite.

Dupa esplicárele presiedintelui d'a nu se tiené adi siedinti'a publica, spre a se comunicá ordinea dîlei noului cabinetu, d. N. Voínov u aréta, că dreptulu de interpellare

nu pote fi rapitu nici unui deputatu, inse opina, ca diferitii deputati interpellanti să renuncie la unele interpellári.

D. Ionu Ghica, primu-ministru, declara că ministeriului n'a avutu timpu ca să pota studiá interpellárele, pentru a poté respunde : roga inse pre presiedinte a le comunicá interpellárele ce se manu-tienú, spre a poté respunde la d'insele.

D. N. Ionescu dice, că trebeu să se dbe 3 dîle ministriilor spre a le studiá, si pãna acum nu sunt nici 3 ore de candu acestu ministeriu a venitu la putere. In totu modulu, siedinti'a de adi trebeuie radicata spre a se luá cunoșcintia de ordinea dîlei, afara numai daca guvernulu va poté alege vre-una lege financiaria de sustienuta, si atunci va fi celu mai ministerialu, d'in sufletulu d-sale. Cu tote astea sustienendu ministeriulu, nu va renegá principiile sale de pãna acum, ci va fi totu-de-un'a unu tribunu alu plebei. Roga dar' pre ministeriu a declará, câtu tempu i trebeuie spre a studiá interpellárele si, terminandu, saluta noulu cabinetu alu d-lui Ionu Ghica, care a fostu d'in opusetiune, si pre care lu roga a fi meru acel'a-si de pãna adi.

D. Ionu Ghica declara, că ceru a se specificá interpellárele manu-tienute, si roga adunarea a le acordá 3 dîle, in care să studie bugetele si legile propuse. Dupa acestu termen, voru fi la despusetiunea camerei spre a respunde la interpellári. In timpul acest'a si-voru indepliní detori'a si cátra Senatu, si ministrii voru veni in aceste dîle la comisiunea bugetaria pentru esplicatiuni.

D. Simeonu Nichalescu roga ca in siedinti'a de la 19. d. să se discute petitiunile, pensiunile si indigenatele, conformu regulamentulu. — Adunarea adopta.

Presiedintele anuncia dar' pre mane, Sambeta, 19. dec., siedinti'a publica, candu, pre langa petitiuni, indigenate, etc., se va dá precadere si completárii comisiuniloru d'ancheta parlamentaria, dupa propunerea d-lui Ionu C. Bratianu.

Siedinti'a se radica la orele 3 dupa média-di.

Estrasu d'in „Romanulu.“

VARIETATI.

* (A sta-di, in 18/6 ian., dlu Ales. Romanu), rentorsu d'in carceru ungurescu de unu anu, fñ primitu la gara de o multime de romani, in frunte cu redactorele acestui diurnal, precum si de una deputatiune de tierani d'in cerculu electoralu alu Ceichei, cottulu Bihariei, pre care are onore alu representá in camer'a Ungariei. Toti l'au salutat redatu libertatii personali ; toti i au dîsu, ca individualminte pote voru avé romanii de a suferi anea multu timpu, pote să patfmu cá francesii cu prussacii, ca să ne iče dusmanii tote, cetáti, teritoriu, si tote — un'a inse este ce nu ne voru poté luá, si acést'a este : natiunea, simtiulu natiunalu, si virtutea de a luptá pentru natiune : romanismulu nu lu voru poté luá de la noi nici amici, nici dusmani.

* (Familia*) in Nrulu său 1. d'in estu-anu aduce portretulu victimei romane, alu dlui Porutiu. Atragemu atentiunea onorabililor nostri cetitori la acestu numeru alu Familiei, si preste totu la acestu diurnal, care in literatur'a romana propaga in specialu cultulu de bunu gustu la noi in Dacia superioare.

* (Legiunea romana.) Unu numeru insemnatu de voluntari romani, civili si militari, si-parasira patri'a si vetrele parintesci, si mersera a dá mana de ajutoriu fratiloru de unu sange, republicei francese, ce este amenintata a cadé victima militarismulu despoticu. Unii d'intre acesti bravi romani s'au luptatu si au caditu cu gloria parte sub murele Parisului, parte pre tiermurele fluviului Loira. Unu diurnal francesu d'in Lyon publica unele nume de fii ai natiunei romane, cari se lupta sub stindardulu republicei francese ; intre acesti-a sunt : Bistritianu (mortu), Dunc'a, Hiotioiu (pompiertu), Valentinianu, Diamandi ; mai multi alti se lupta in Parisu ; majorulu Pilatu, dupa-ce a participatu la mai multe lupte la Orléans si giuru, se afla de presinte in armat'a generalulu Bourbaki care, dupa cum ni spunu scirile mai noue, a nimicitu cu totulu armat'a prussaca de sub comand'a lui Werder, si a irruptu in Germani'a. Aci e loculu să insemnãmu, că Dlu I. C. Bratianu a donatu 1000 de franci pentru prisonierii francesi.

* (De unde nu este focu nu este fum.) D'in tier'a Oltului, districtulu Fagarasilui, ni se comunica, că guvernulu ungurescu ar' avé de cugetu, precum se vorbesce, a inlocui pre actualulu capitaniu supremu, Ladislau Tamasiu, cu unu unguru ore-care, pote chiaru cu Benedecu Gyula. Nu scimu daca acésta scire este adeverata, dar', cunoscundu intentiunea domniloru, cari conduc si di-regu asta-di destinele nefericitei Transilvanie, nu potemu stá la indoela, că dora nu s'ar' poté, pre-usioru, intemplá una asemenea schimbare, de ace'a atragemu atentiunea adeveratiloru romani d'in acelu districtu a supr'a acestei im-

pregiurári, ca de timpuriu să se incerce a scapá tier'a Radu-Negru baremu de acésta ultima rusne si insulta, i s'ar' mai poté face.

* (Omulu de padure.) De câtu-va timpu circula sgomotulu in Californi'a, că s'a intalnit in mun Orestimb'a unu felu de omu selbaticu, care sémena cu muti'a. Unu corespundinte alu „Buletinulu d'Antioch“ descrietiunea urmatoria a acestoru omeni său a aceste animale, ori-cum ar' poté fi : Erá — dice d'insulu — perfect' imagine a unui omu, dar' cu tote astea nu potéa una creatura umana. In pitioare, para că are una talia cinci pitioare, unu peptu si umeri grozavu de largi, nes bratie preste mesura lungi ; pitioarele i erau forte scur si talp'a lunga ; capulu, forte micu, pareá pusu pre umu fara urma macaru de vre-unu gátu. Totu corpulu erá ao peritu de peru negrisioru si rosiiu ; alu capulu erá drey si sburlitu, si se intindeá pãna la ochi, ca la unii mine indiani. Pre candu observãmu, elu lasá capulu si se puse fluieru, tragundu d'in foculu ce facusemu unu taciuue aprina pre care lu intorse cu rapediune in pregiurulu său, pã candu foculu se stinse. In cinci-spre-diece minute, pã acésta manopera si nu se oprí de câtu dupa ce-mi resii pre deplinu foculu. I-asi fi potatu forte lesne asiediá un glontiu in capu, dar' pentru ce să-lu omoru ? Dupa parú că se amusá forte multu cu manoperele sale, se n trase, dar' indata se aréta d'in nou cu unu altu individu speci'a sa, care erá una femea. Trecura ca la doue-dieci d' pasu de mine si disparura in padure. „Romanulu.“

Sciri electrice.

Londra, 16. ian. „Times“ anuncia, că guvernulu francesu a decretatu, ca să se auctori seze banc'a natiunale francesa a esmite bancnotu cu cursu forciatu pãna la sum'a de 1.500.000 pundi sterlingi. De garantia voru servi paduril si dumbrávile. „Daily Telegr.“ comunica d'in Berolinu, că Jules Favre a rîfusalu definitivu d' participá la conferintia.

Bordeaux, 16. ian. (Oficialu.) Generalulu Chancy comunica : Atacurile inimiculu au intempinat resistintia in tote partile, cu osebite corpulu 21. a resistatu cu tarla, si-a obtienutu puse tiunile pãna noptea si a facutu mai multi prisonieri, intre cari si comandantele unui batalionu centrulu inse s'a retrasu. Mersulu nostru fñ tare impedeatu de néua si ghiatfisiu.

Berolinu, 16. ian. Chiamarea ministrii lui casei regesci la Versailles stá in legatura cu eliberarea lui Napoleonu, de ora-ce captivitatei lui consuma sume enorme. La protestulu lui Napoleonu contr'a bombardarei Parisului, Bismarck a respunsu, că guvernulu imperialu a incetatu de la Sédan incoce.

Viena, 17. ian. „Presse“ aduce unu telegramu d'in Berolinu care dice, că prusii voru să radice asediulu fortaretiei Belfort d'in caus'a difficultatiloru neinvingibile.

Viena, 17. ian. „Tagblatt“ comunica d'in Londr'a, că Favre a respinsu d'a participá la conferintia, aducundu de motive, că in conferintia se pote sulevá si cestiunea de pace. Ori câtu de tare doreasca elu pacea, pre carea o tiene de necesaria chiaru si cu sacrificie mari, totu-si nu vré a luá a supra-si rusnea, de a inchiaiá una pace, carea ar' cere cedarea unei parti d'in teritoriuulu francesu.

Viena, 17. ian. Conte Bernstorff (consululu prusescu d'in Londr'a) a primitu d'in Versailles ordinulu ca, in casulu vre-unei incercári, de a se presintá conferintiei protestulu lui I. Favre contr'a bombardarei Parisului, să se opuna cu energia. Totu-si se crede, că discussiunea a supr'a admiterii protestului va face a se atinge si cestiunea de pace.

Burs'a de Vien'a de la 18. ianuaru 1871.

5% metall.	57.90	Londra	124.10
Imprum. nat.	67.20	Argintu	121.80
Sorti d'in 1860	94.70	Galbenu	5.85
Act. de banca	739.—	Napoleond'or	9.95½
Act. inst. cred.	250.—		

Proprietariu si editoriu **ALES. ROMANU.**

Redactoru resp. interim. **Dr. IOS. HODOSIU.**